

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/edkkuj>

ดำเนินการวารสารโดย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การได้มาและการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองของเด็กปฐมวัย

Acquiring and Learning English as A Second Language in Young Children

รวี ศิริปริชยากร

Ravee Siriprichayakorn

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกสถานที่ตั้งนครนายก

Faculty of Education, Suan Dusit University, Nakhon Nayok Campus, Nakhon Nayok, Thailand

Received: July 07, 2023 Revised: March 25, 2024 Accepted: March 29, 2024

บทคัดย่อ

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยพัฒนาบุคคลให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพโดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่เป็นสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง ประเทศต่าง ๆ จึงต้องการให้พลเมืองของตนเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามความรู้ที่มีในการเผยแพร่ในส่วนใหญ่นิยมใช้ภาษากลางที่เป็นที่รู้จักกันดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษาอังกฤษ ซึ่งถือเป็นภาษาที่สองหลักในหลายประเทศที่คนใช้มากที่สุดภาษาหนึ่งในประเทศไทยการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ปัจจุบันเป็นการสอนในด้านต่างๆ คือ การฟัง พูด อ่านและเขียน โดยหลักการสอนใช้วิธีสอนแบบการอ่านเป็นคำและเป็นประโยคซึ่งเน้นการท่องจำคำศัพท์ การแปลความหมายของคำและการอ่านซึ่งแม้ว่าสังคมโลกจะมีการเปลี่ยนแปลงไปมากเท่าใด ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของเด็กไทยก็ยังคงต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง บทความนี้มุ่งนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการได้มาซึ่งภาษาที่สองและการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในเด็กปฐมวัย รวมถึงการจัดการเรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในชั้นเรียนปฐมวัยโดยครูไทย พร้อมทั้งวิธีการส่งเสริมภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองให้กับเด็กปฐมวัยและการนำเทคโนโลยีมาประกอบการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในระดับปฐมวัย

คำสำคัญ: ภาษาอังกฤษ ภาษาที่สอง ปฐมวัย

Abstract

Language is an important tool in promoting people's knowledge and skills in their career path especially in a present time where society is changeable. Every country wants their citizens be knowledgeable people in order to always keep their countries developing with changes. However, most of the knowledge that is distributed is in the well-known languages, especially in English. The English language teaching and learning in Thailand nowadays, it is taught in various fields, namely listening, speaking, reading and writing. However, the method of teaching reading in words and in sentences usually emphasizes on memorizing vocabulary and word interpretation. Although the world has changed excessively, Thai

children's English proficiency still needs to be developed continuously. This article aims to provide an introduction to understanding a second language acquisition and second language learning in young children including learning activities that can be useful for Thai teachers, methods for promoting English language learners and the use of technology to improve learning English as a second language in an early childhood setting.

Keywords: English, a second language, early childhood education

■ บทนำ

การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันมีมากมาย ทำให้การเรียนรู้ของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องปรับเปลี่ยนโดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการและความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ทั้งยังควรสามารถถ่ายทอดความรู้และความชำนาญนั้นผ่านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ กลุ่มใดที่สามารถสื่อสารได้มากกว่าหนึ่งภาษามักจะได้เปรียบกว่ากลุ่มที่รู้เพียงภาษาของตน โดยเฉพาะภาษาอังกฤษที่ปรากฏในทุกรูปแบบของการสื่อสาร Ilyosovna (2020) กล่าวว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ในราชการจำนวน 53 ประเทศ และคนที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารมีจำนวน 400 ล้านคนทั่วโลก แม้ว่าภาษาอังกฤษจะไม่ได้เป็นภาษาแรกที่คนทั่วโลกทั้งหมดใช้สื่อสาร แต่ภาษาอังกฤษก็ถือเป็นภาษาที่สองที่คนทั่วโลกรู้จักมากที่สุด ซึ่งในประเทศไทย ภาษาอังกฤษจะเป็นภาษาที่สองที่ใช้ในการสื่อสารหลักของคนไทย แต่คนไทยก็ยังไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดีเท่าที่ควร จากการจัดอันดับความสามารถทางการใช้ภาษาอังกฤษ อีเอฟ เอ็ดดูเคชันเฟิร์ส (EF Education First) (กัญญาณัฐ เตโชติอัครนิย, 2562)เปิดเผยผลการจัดอันดับความสามารถทางการใช้ภาษาอังกฤษประจำปีซึ่งสำรวจจากคนจำนวน 1.3 ล้านคนจาก 88 ประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักจากผลการสำรวจพบว่าความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทยอยู่ในระดับต่ำ โดยประเทศไทยถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ 64 ของโลก ซึ่งร่วงลงจากอันดับที่ 53 ในปีก่อน และหากเปรียบเทียบในระดับเอเชีย ประเทศไทยถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ 16 จาก 21 ประเทศ จากข้อมูลดังกล่าว จึงสามารถสรุปได้ว่า ปัจจุบันทักษะทางด้านภาษาอังกฤษของคนไทยยังคงเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน นอกจากนี้ เตือนจิตต์ จิตต์อารี (2556) ได้ตั้งข้อสังเกตการจากจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในประเทศไทย ที่ทำให้แม้แต่นักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้นั้นส่วนหนึ่งมาจากปัญหาการออกเสียง ซึ่งการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไม่ว่าจะอยู่ในระดับใดก็ตาม ไม่ควรเน้นการสอนแบบท่องจำ และควรพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่านและอ่านเขียน

พัฒนาการทางภาษา สัมพันธ์กับพัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งเป็นความสามารถในการเรียนรู้เชิงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ด้วยกระบวนการการรับรู้ สังเกต จดจำ วิเคราะห์ คิดเชิงเหตุผล และความสามารถในการแก้ปัญหา การใช้ภาษาในการสื่อความหมาย และความเข้าใจเป็นกระบวนการที่สนับสนุน และส่งเสริมให้เด็กเกิดกระบวนการรับรู้และเรียนรู้ของความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ผ่านระบบประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยการใช้ภาษาในการสื่อความหมาย การสัมผัสรูปร่างและรูปทรงต่าง ๆ และการเรียกชื่อ การเรียนรู้ภาษาที่ 2 จึงยิ่งส่งผลต่อพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก และการสอนภาษาที่ ให้ประสิทธิภาพกับเด็กนั้นควรเริ่มต้นตั้งแต่ระดับปฐมวัย เนื่องจากเป็นวัยที่สามารถเรียนรู้ภาษาที่สองได้อย่างรวดเร็ว งานวิจัยหลายชิ้นระบุถึงการเรียนภาษาที่สองว่า ยิ่งเริ่มเรียนภาษาที่สองได้เร็วเท่าไร ก็ยิ่งส่งผลดีต่อเด็กมากขึ้นเท่านั้น (ParentCo., 2021) ด้วยความสำคัญและความจำเป็นของภาษาอังกฤษ ปัจจุบันสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงมีกำหนดภาษาอังกฤษเข้ามาในหลากหลายหลักสูตร ซึ่งในปี 2562 กระทรวงศึกษาธิการรายงาน ว่า โรงเรียนในเครือ สพฐ. ที่เป็นโปรแกรมนานาชาติ หรือ International Program (IP: Education Hub) มีจำนวน 19 แห่ง โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่สอนเป็นภาษาอังกฤษทุกวิชา ยกเว้นภาษาไทย หรือ English Program

(EP) และหลักสูตรที่สอนเป็นภาษาอังกฤษบางวิชา หรือ Mini English Program (MEP) มีรวมกัน 400 แห่ง (บัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2562) ซึ่งจากการศึกษาของผู้เขียนพบว่าการจัดการศึกษาแบบสองภาษาหรือโปรแกรมภาษาอังกฤษมีมาอย่างยาวนาน และมีแนวโน้มได้รับความนิยมสูงขึ้นจากผู้ปกครอง แต่การสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียนสำหรับครูไทยก็ยังพบปัญหาการขาดทักษะทางภาษา เมื่อทักษะภาษาอังกฤษของครูไม่ดี ความสามารถในการสอนให้นักเรียนมีทักษะที่ดีได้จึงเป็นไปได้ยาก คุณภาพของการศึกษาและการใช้ภาษาอังกฤษจึงแย่ตามไปด้วย

การส่งเสริมภาษาที่สองให้กับเด็กตั้งแต่ในระดับปฐมวัยจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษที่ใช้เป็นภาษาสากลในการสื่อสารหลักปัจจุบัน สถานการศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครองจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษ ซึ่งปัญหาหลักคือการสอนที่เน้นไวยากรณ์ และระบบการเรียนการสอนที่เน้นเพื่อการสอบ แต่ไม่ได้เน้นการฝึกใช้ภาษา เมื่อเด็กสอบเสร็จก็มักจะลืมเนื้อหาความรู้กันไป ดังนั้น การสอนภาษาอังกฤษในรูปแบบนี้จึงทำให้เด็กไม่เห็นความสำคัญของการใช้ภาษาที่สอง การเรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในระดับปฐมวัย หลักสูตรภาษาอังกฤษจึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงลงตามแผน พ.ศ. 2560-2579 ในด้านพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาทางด้านภาษาอังกฤษที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้เรียนชาวไทยให้เป็นพลเมืองโลก มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะ และทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ด้วยผู้เรียนสามารถอ่านออกและเขียนได้ โดยใช้ภาษาอังกฤษ ผู้เรียนมีทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรมจากภาษาอังกฤษ ผู้เรียนมีทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ผู้เรียนมีทักษะภาษาอังกฤษในการสื่อสารสารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ ผู้เรียนมีทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างสมบูรณ์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับปฐมวัยควรให้เด็กมีความสุข สนุกสนานและเพลิดเพลิน รู้สึว่าเป็นเรื่องง่ายและสนุกสนาน เน้นการใช้ภาษาอังกฤษแบบองค์รวมและบูรณาการทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีวิธีการสอนที่เป็นธรรมชาติ ใช้สื่อการสอนประกอบเทคโนโลยีที่หลากหลาย มีภาพประกอบและจัดกิจกรรมตามศักยภาพของผู้เรียนให้มีความสนุกสนานเหมาะสมกับวัย โดยผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการสอนตามความต้องการในการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม (Gupta, 2019)

■ การได้มาซึ่งภาษาและการเรียนรู้ภาษาที่สองในเด็กปฐมวัย

ภาษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับการคิด ซึ่งจะนำไปสู่พัฒนาการทางเขาวนปัญญาในขั้นสูง ภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับการสื่อสาร ทั้งในการแสดงออกถึงความต้องการ ความรู้สึกนึกคิด และข่าวสาร อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ โดยเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้มนุษย์สามารถถ่ายทอดความคิดที่เป็นนามธรรมได้ การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง

การได้มาซึ่งภาษา หรือ Acquiring a language เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นการได้มาโดยไม่รู้ตัว (Unconscious) เนื่องจากการได้มาซึ่งภาษาเป็นผลจากการมีปฏิสัมพันธ์หรือสัมผัสกับภาษาที่เป็นเป้าหมาย (Target Language) กับสภาพแวดล้อมหรือบุคคล ประกอบด้วย พ่อ แม่ ผู้ปกครอง พี่เลี้ยงหรือคนใกล้ชิดที่อยู่รอบตัวเด็กปรับเปลี่ยนหรือดัดแปลงภาษาให้มีความเรียบง่าย (Simplify) เพื่อช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ภาษา ในกระบวนการได้มาซึ่งภาษา เด็กไม่จำเป็นต้องได้รับการสอนกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในภาษาแม่โดยตรง (Explicit Teaching) นอกจากนี้ยังไม่ต้องได้รับการแก้ไขข้อผิดพลาด (Error Correction) ใด ๆ อีกด้วย ((Krashen et al., 1982) ทั้งนี้การสอนโดยตรงหรือการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้น นักภาษาศาสตร์มองว่าเป็นสิ่งไร้เชิงลบ (Negative Evidence)

การได้มาซึ่งภาษาที่สองในเด็กปฐมวัย จึงควรมีลักษณะของการได้มาซึ่งภาษาที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเช่นเดียวกับภาษาแม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แต่กำเนิด หรือ Nativist approach ที่เชื่อว่าเด็กเรียนรู้ภาษาแม่ได้เนื่องจากความสามารถที่มีตั้งแต่กำเนิด และเด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับกลไกการเรียนรู้ภาษา (Language Acquisition Device) (ติญ

ศรีนราวัฒน์ และชลธิชา บำรุงรักษ์, 2558) การที่เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมของภาษาใด เด็กก็จะสร้างกลไกการเรียนรู้ให้เข้ากับภาษานั้น และสามารถเรียนรู้ภาษานั้นได้ ทั้งยังสามารถสร้างคำศัพท์ใหม่จากแม้จะไม่เคยได้ยินหรือได้รับการเสริมแรงมาก่อน ซึ่ง Piaget (1972) อธิบายว่าพัฒนาการทางเขาวนปัญญาของบุคคลมีการปรับตัวผ่านทางกระบวนการซึมซับหรือดูดซึม (assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (accommodation) พัฒนาการเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับ และซึมซับข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่เข้าไป สัมพันธ์กับความรู้หรือโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม หากไม่สามารถสัมพันธ์กันได้จะเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น (disequilibrium) บุคคลจะพยายามปรับสภาวะให้อยู่ในภาวะสมดุล (equilibrium) โดยใช้กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา Piaget เชื่อว่าคนทุกคนจะมีการพัฒนาปัญญาไปตามลำดับขั้น จากการมีปฏิสัมพันธ์ และประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการคิดเชิงตรรกะและคณิตศาสตร์ (logico - mathematical experience) รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ทางสังคม (social transmission) วุฒิภาวะ (Maturity) และกระบวนการพัฒนาความสมดุล (equilibration) ของบุคคลนั้น นอกจากนี้ Chomsky (1959) ยังได้อธิบายไว้ใน Structural Grammar ว่า สมอณัณมีส่วนหนึ่งเฉพาะในการทำหน้าที่พัฒนาการเรียนรู้ของภาษาไปพร้อมกับการแยกย่อยข้อมูลทางภาษา ทำให้เด็กสามารถสร้างประโยคใหม่ที่ไม่เคยได้ยินมาก่อนหรือไม่เคยได้รับการสอน ระบบการเรียนรู้ที่เป็นนามธรรมนี้จะอยู่ในการทำงานของสมองของทุกคน และการใช้ภาษาจะพัฒนาต่อจากประสบการณ์

การเรียนรู้ภาษา หรือ Learning a language เป็นกระบวนการได้ภาษาแบบรู้ตัว หรือรู้สำนึก (Conscious) เป็นการที่ผู้เรียนได้รับการสอนโดยตรง อธิบายกฎเกณฑ์ของภาษา ตลอดจนได้รับการแก้ไขข้อผิดพลาดในการใช้ภาษา จากบุคคลรอบข้าง ครูหรือผู้ชี้แนะอื่น ๆ (Language Peer) (Krashen et al., 1982)

ดังนั้น ความแตกต่างระหว่าง การได้มาซึ่งภาษา และ การเรียนรู้ภาษา คือ ความรู้ตัวของเด็ก รวมทั้งวิธีการรู้กฎเกณฑ์ของภาษาและคุณสมบัติต่าง ๆ ของภาษานั้น ๆ ซึ่งการได้มาซึ่งภาษาเกิดขึ้นตามธรรมชาติไม่ได้รับการสอนโดยตรง ในขณะที่การเรียนรู้ภาษาเป็นการสอนโดยตรงเกี่ยวข้องกับการสอนกฎเกณฑ์และคุณสมบัติต่าง ๆ ของภาษาโดยมีผู้ชี้แนะหรือครูเป็นผู้สอนนั่นเอง

การเรียนรู้ภาษาที่สองยังพบว่าสภาพแวดล้อมทางครอบครัว และบริบททางสังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม พ่อแม่ผู้ปกครองที่รับรู้บทบาทของตนเองในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของเด็กผ่านการเป็นตัวอย่างในการใช้ภาษาที่ถูกต้อง การชื่นชมเด็กในพฤติกรรมทางภาษาที่แสดงออกได้เหมาะสม รวมถึงจัดสภาพแวดล้อม มีสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมทักษะทางภาษา เช่น หนังสือหรือสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ ในบ้านสามารถช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะทางภาษาและสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของเด็กได้ (Zhou, 2020; Kalayci & Oz, 2018; Brummelman et al., 2022)

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ควรทำความเข้าใจในการได้มาซึ่งภาษาที่สองของเด็กคือลำดับขั้นของการได้มาซึ่งภาษาที่สอง นักวิจัยได้นิยามการได้มาของภาษาโดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การได้มาซึ่งภาษาแรก และการได้มาซึ่งภาษาที่สอง ในการได้มาซึ่งภาษาแรกหรือภาษาแม่เป็นกระบวนการสากล ไม่ว่าภาษาแรกจะเป็นภาษาใดก็ตามเด็กมีการเรียนรู้ตามธรรมชาติเช่นเดียวกันทั่วโลก เด็กฟังเสียงรอบตัวจากสภาพแวดล้อมและเริ่มเลียนแบบ จนในที่สุดสามารถเริ่มสร้างคำ ส่วนการได้มาซึ่งภาษาที่สอง เป็นการใช้ความรู้ของภาษาแม่ โดยครอบคลุมถึงกระบวนการของแต่ละบุคคลในการเรียนรู้องค์ประกอบ รวมทั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของภาษาใหม่ ซึ่งลำดับขั้นของการได้มาซึ่งภาษาที่สองแบ่งออกเป็น 6 ขั้น (Krashen & Terrell, 1983; Robertson & Ford, 2009) ดังนี้

ขั้นที่ 1 Pre-Production ขั้นนี้สามารถเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า ภาวะนิ่งเฉย หรือ the silent period เมื่อเด็กรับรู้ภาษาใหม่แต่ยังไม่สามารถสื่อสารออกมาเป็นคำพูดได้จึงนั่งเงียบ นิ่งเฉย โดยขั้นนี้มีระยะเวลาตั้งแต่ 0 - 6 เดือนหรือนานกว่านั้นขึ้นอยู่กับเด็กแต่ละคน

ขั้นที่ 2 Early Production ขั้นนี้เด็กสามารถเริ่มพูดภาษาที่สองโดยเป็นคำ ๆ ประโยคสั้น ๆ แต่ยังคงเน้นด้านการฟังและการซึมซับภาษาใหม่ ในขั้นนี้ยังมีข้อผิดพลาดมากมายในการใช้ภาษา ซึ่งขั้นนี้ใช้ระยะเวลา 6 เดือน - 1 ปี

ขั้นที่ 3 Speech Emergent ขั้นนี้การพูดภาษาที่สองของเด็กจะบ่ยขึ้น คำ และประโยคจะยาวขึ้น แต่ยังคงขึ้นอาศัยการเดาคำศัพท์จากบริบทและหัวข้อที่คุ้นเคยอยู่ ความรู้คำศัพท์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและข้อผิดพลาดเริ่มลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสื่อสารในชีวิตประจำวันและการปฏิสัมพันธ์แบบซ้ำ ๆ ซึ่งขั้นนี้ใช้ระยะเวลา 1 – 2 ปี

ขั้นที่ 4 Beginning Fluency ขั้นนี้เด็กสามารถใช้คำพูดค่อนข้างคล่องแคล่วมากขึ้นและมีข้อผิดพลาดน้อยลงในการสื่อสารกับผู้อื่น คำศัพท์จากบริบทใหม่ ๆ และภาษาวิชาการเพิ่มมากขึ้น มีช่องว่างของความรู้ทางคำศัพท์ที่ทำให้เด็กเกิดความท้อแท้และใช้ความพยายามอย่างมากในการใช้คำศัพท์และวลีที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ 1 – 2 ปี

ขั้นที่ 5 Intermediate Fluency ขั้นนี้เด็กสามารถสื่อสารภาษาที่สองได้แบบคล่องแคล่ว โดยเฉพาะในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งในสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่เด็กเพิ่งพบเจอหรือในการเรียนการสอน โดยเด็กแต่ละคนจะสามารถสื่อสารได้เกือบคล่องแคล่ว แต่อาจจะยังมีช่องว่างของความรู้ทางคำศัพท์ทางวิชาการบางคำหรือสำนวนที่ยังไม่รู้จัก แต่ก็ถือว่าเป็นขั้นที่มีข้อผิดพลาดน้อยมาก เด็กแต่ละคนสามารถแสดงทักษะการคิดขั้นสูงในภาษาที่สองได้ เช่น การแสดงความคิดเห็นและการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งขั้นนี้ใช้ระยะเวลา 3 – 5 ปี

ขั้นที่ 6 Advanced Fluency ขั้นนี้เด็กสามารถสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่วในทุกบริบทและการใช้ภาษาสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามแต่ละบริบทแม้กระทั่งบริบททางวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขั้นนี้เด็กแต่ละคนอาจจะมีความมั่นใจและการใช้สำนวนที่หลากหลายหรือไม่ถูกหลักไวยากรณ์บ้างในบางครั้ง แต่เด็กสามารถสื่อสารภาษาที่สองได้อย่างคล่องแคล่วและมีความมั่นใจในการใช้ภาษาที่สองเพื่อการสื่อสาร ซึ่งขั้นนี้ใช้ระยะเวลา 5 – 7 ปี

การได้มาซึ่งภาษาที่สองถือเป็นการใช้ความรู้ในภาษาแม่ ซึ่งจะครอบคลุมกระบวนการที่เด็กต้องเผชิญในการเรียนรู้องค์ประกอบของภาษาใหม่ เช่น คำศัพท์ ส่วนประกอบทางเสียง โครงสร้างทางไวยากรณ์ และระบบการเขียน โดยเด็กแต่ละคนมีระยะเวลาในการได้มาซึ่งภาษาที่สองที่แตกต่างกัน บางคนอาจใช้เวลาตรงตามขั้นตอนทั้ง 6 ขั้นที่ระบุไว้ด้านบน แต่บางคนอาจเร็วหรือช้ากว่านั้นก็ได้ ขึ้นอยู่กับบุคคลรอบข้าง สภาพแวดล้อมและบริบทของเด็ก การทำความเข้าใจในการได้มาซึ่งภาษาและการเรียนรู้ภาษาจะช่วยให้ครู ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กมีความเข้าใจในพื้นฐานการส่งเสริมภาษาที่สองในเด็กปฐมวัยมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสองภาษาในประเทศไทย ยังคงขาดแคลนครูต่างชาติที่จบด้านการศึกษา และความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารการสอนในห้องเรียนของครูไทยก็ยังขาดความถูกต้อง และความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (อมรรัตน์ วัฒนาร, 2563) ดังนั้นครูที่เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งจึงต้องพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อสามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการเรียนรู้ตามธรรมชาติของภาษาการปฏิสัมพันธ์การเล่นแบบ และการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะ ครูที่มีความสามารถและความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษ จะเป็นต้นแบบที่ดีของผู้เรียนในการเรียนรู้และฝึกฝน ครูที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนและการใช้สื่อ จะช่วยกระตุ้น สร้างแรงจูงใจ และพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้และการใช้ภาษาของผู้เรียนต่อไป

■ วิธีการส่งเสริมภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองให้กับเด็กปฐมวัย

ปรากฏการณ์ความนิยมของหลักสูตรสองภาษาในประเทศไทยยังคงได้รับความสนใจและมีการดำเนินการในโรงเรียนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามความสามารถในการสอนและทักษะภาษาอังกฤษของครูไทยยังคงเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองให้กับเด็กปฐมวัย ครูจึงควรเตรียมความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพทางภาษาและปรับบทบาทในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เนื่องจากการจัดการเรียนสอนในยุคปัจจุบัน การเรียนภาษาไม่ได้มุ่งเน้นการพูดให้เหมือนกันเจ้าของภาษา แต่เป็นการเรียนภาษาเพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตามความถูกต้องของการใช้ภาษาของครูก็ยังมีความจำเป็นและครูต้องสามารถประเมินระดับความรู้ความสามารถทางภาษาของเด็กได้เพื่อเลือกใช้ภาษาในชั้นเรียนให้เหมาะสม ทำให้การปฏิสัมพันธ์และการดำเนินกิจกรรมการเรียน เนื้อหาสาระ โครงสร้างทาง

ภาษาที่เด็กต้องรู้ในแต่ละระดับตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการเรียนรู้ของเด็กจะได้รับทั้งทางสาระวิชาและทางภาษาควบคู่กันไป (พรณวลัย เกะระ, 2559)

การเป็นครูไทยที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปฐมวัย ควรเน้นหลักการสำคัญคือให้เด็กมีบทบาทหลักในการเรียนรู้ด้วยตนเองและกระตือรือร้นด้านความรู้คิด (Cognitively Active) มากกว่าการฟังครูในห้องเรียนและการท่องจำ การสอนภาษาอังกฤษของครูเน้นวิถีธรรมชาติ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนกับนักเรียนผ่านกิจกรรมที่หลากหลายโดยไม่มีการแปลด้วยภาษาแม่ (Ourairat, 2011) ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องนอกห้องเรียน (Life-long Learning) โดยที่สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดคือความรู้ใหม่สิ่งใดคือความรู้ที่ได้เรียนไปแล้ว (Barkley, 2010) นอกจากการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการสอนแล้ว ครูในโรงเรียนยังควรเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้และประสบการณ์ให้ครูสามารถดำเนินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องในด้าน 1) การสอนผ่านกระบวนการ (Process-Based Teaching) 2) การเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Learning) 3) การรู้เทคโนโลยี ICT Literacy และ 4) การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) การฝึกในลักษณะนี้จะส่งเสริมให้ครูสอนด้วยวิถีธรรมชาติและส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Akkari, 1998)

Richards (2006) ได้กล่าวถึงบทบาทครู (teacher's role) ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารว่าเป็นผู้เตรียมและดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาให้มากที่สุด ครูจะควบคุมการเรียนในช่วงที่มีการฝึกรูปแบบภาษาเท่านั้น แต่ในช่วงที่让孩子ใช้ภาษา ครูจะลดบทบาทลงเป็นเพียงผู้กำกับรายการคอยให้ความสะดวกตลอดจนให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอนด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้หรือ Scaffolding ที่ครูจะกระตุ้นให้กำลังใจ ช่วยเหลือ สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถปฏิบัติงานที่ผู้เรียนไม่สามารถทำได้ด้วยตนเองจนสำเร็จได้ และการช่วยเหลือของครูจะค่อยๆ ลดลง ในขณะที่ผู้เรียนจะค่อยๆ เพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยตนเองได้

ซึ่งบทบาทของครูในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น Richards (2006) ยังกล่าวอีกว่าเพื่อให้ได้ความหมายและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ อันเป็นการเชื่อมช่องว่างระหว่างความสามารถทางไวยากรณ์ (grammar competence) และความสามารถทางด้านการสื่อสาร (communicative competence) ของเด็ก ซึ่งครูจะไม่ขัดจังหวะในขณะที่ผู้เรียนกำลังใช้ภาษาถึงแม้ว่าผู้เรียนจะใช้ภาษาไม่ถูกต้องก็ตาม แต่ครูจะช่วยอธิบายและให้ความช่วยเหลือก็ต่อเมื่อการสื่อสารของผู้เรียนชะงักงัน อย่างไรก็ตาม ครูผู้สอนยังคงเป็นแหล่งความรู้ (Resource) ให้ผู้เรียนเมื่อเขาต้องการเป็นผู้เตรียมผู้เรียนให้พร้อมก่อนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นผู้ให้ข้อมูลทางภาษาแก่เด็ก ครูผู้สอนต้องพยายามใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในห้องเรียนให้มากที่สุด เป็นผู้สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เด็กอยากเรียนรู้ นอกจากนี้ ครูผู้สอนยังเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ และให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่เด็กอีกด้วย

อินทรา ศรีประสิทธิ์ (2552) ได้เสนอระบบการสอนภาษาอังกฤษที่ได้ผล อ่านออก เขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มี 7 ขั้นตอน ที่ครูสามารถทำความเข้าใจและนำมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทั้งด้านเนื้อหาสาระและทักษะทางภาษาได้ ดังนี้

1. องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการสอนให้ได้ยินรับรู้และรู้จักจัดการกับทุกหน่วยเสียงของภาษาอังกฤษที่เป็นส่วนประกอบของคำและพยางค์ (Phonemic Awareness)
2. องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการเชื่อมโยงตัวอักษรกับหน่วยเสียง ซึ่งมีความสัมพันธ์แบบที่ทำนายได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษได้ด้วยการถอดรหัส ตัวอักษร ของภาษาเขียนให้เป็นหน่วยเสียง (Phonics)
3. การพัฒนาคำศัพท์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความเข้าใจในบทอ่านเมื่อผู้อ่านพบคำใหม่นอกจากจะอ่านได้อย่างถูกต้องอย่างคล่องแคล่วแล้วจำเป็นที่จะต้องเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านถ้าไม่เช่นนั้นเขาต้องใช้กลยุทธ์อื่นเช่นศาสตร์แห่งการเดาจากบริบทของประโยคเพื่อที่จะเข้าใจความหมายของคำศัพท์นั้น (Vocabulary Development)

4. ความสามารถในการอ่านอย่างถูกต้องและชัดถ้อยชัดคำด้วยความคล่องแคล่วและความรู้สึกเนื่องจากความสามารถในการอ่านอย่างถูกต้องและคล่องแคล่วเปรียบเสมือนสะพานที่เชื่อมระหว่างการเรียนรู้คำกับความเข้าใจ (Reading Fluency)

5. ความเข้าใจในบทอ่านเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สลับซับซ้อน ผู้อ่านจะเข้าใจบทอ่านได้ จำเป็นต้องพึ่งทักษะในการรับรู้คำและคำศัพท์ การอ่านอย่างคล่องแคล่วไม่ตะกุกตะกักและการคิดตามบทอ่านเพื่อที่จะเข้าใจสิ่งที่อ่านนั้นอย่างถ่องแท้ (Reading Comprehension)

6. ทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ (Writing)

7. ความสามารถอย่างเต็มขั้นของการอ่านออกเขียนได้ (Full Literacy)

นอกจากนี้ในการเรียนรู้ทางภาษานั้นเจตคติมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเรียนภาษาจะประสบความสำเร็จได้ก็ขึ้นอยู่กับเจตคติของเด็กที่มีต่อภาษาด้วย Krashen (1987) กล่าวว่า เจตคติและความถนัดทางภาษามีความเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่างประเทศของเด็กคนแต่ขึ้นต่อกันและกัน ทั้งนี้เพราะเด็กอาจจะมีเจตคติต่ำและมีเจตคติที่ดีหรือมีความถนัดสูงแต่มีเจตคติในทางลบ ซึ่งเจตคตินั้นไม่ว่าจะเป็นประเทศใดก็มีส่วนในการกำหนดความสำเร็จในการเรียนได้ทั้งนั้นเพราะเด็กบางคนอาจไม่มีความต้องการที่จะเป็นเหมือนเจ้าของภาษาแต่มีความเห็นว่าภาษาต่างประเทศนั้นมีประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น ทำให้ได้รับรู้แนวคิดใหม่ๆ วิธีการดำเนินชีวิตสมัยใหม่ให้เป็นประโยชน์ในการทำงาน ดังนั้นเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศย่อมมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมหรือสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาของเด็กอย่างแน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับที่ Klein (1990) กล่าวไว้เกี่ยวกับเจตคติของการเรียนรู้ภาษาที่สองว่า หากผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาที่สองนั้น ๆ จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จมากกว่าผู้เรียนที่มีเจตคติไม่ดี

การพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาของเด็กปฐมวัย สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงคือการนำการเล่นมาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กสนุกกับการใช้ภาษาได้หลากหลายผ่านการเล่น การใช้ดนตรีและการเคลื่อนไหว รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมภายใต้การอ่านยวดยความสะดวก สนับสนุน ชื่นชม ช่วยเหลือของครูส่งเสริม กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ เด็กจะเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียนภาษาจะมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ได้รับการพัฒนาภาษาทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ครอบคลุมทุกด้านและเต็มศักยภาพ

■ การจัดการเรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในชั้นเรียนปฐมวัย

การจัดการเรียนหรือการจัดประสบการณ์โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในชั้นเรียนปฐมวัย โดยการพัฒนาขอบเขตการเรียนรู้และความสามารถของเด็กไปจนประสบความสำเร็จนั้น Piaget (1972) กล่าวว่า เด็กทุกคนมีความพร้อมในการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และการมีปฏิสัมพันธ์นี้เองจึงทำให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญา การเรียนรู้ของเด็กเป็นกระบวนการที่เกิดจากการทำงานของระบบประสาทส่วนกลางที่เรียกว่า โครงสร้างทางสติปัญญา (Schema) ซึ่งเป็นการที่บุคคลรับรู้ เข้าใจ และนึกถึงเกี่ยวกับโลกที่ตนอยู่ และเป็นวิธีการที่เด็กจะเริ่มค้นความสัมพันธ์ระหว่างตัวเด็กเองกับโลกภายนอก

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget

Piaget เชื่อว่า เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมด้วยกระบวนการคิด โครงสร้างทางสติปัญญา หรือการทำงานของระบบประสาทในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคิดสามารถเปลี่ยนแปลงได้ และกระบวนการทำงานของระบบประสาทนี้เกิดเปลี่ยนแปลงไป ที่เรียกว่า ปฏิบัติการ (Operate) โดยพื้นฐานที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด 2 ชนิด คือ

การจัดและรวบรวม (Organization) ซึ่งหมายถึง การจัดและรวบรวมกระบวนการต่าง ๆ ภายในเข้าเป็นระบบอย่างต่อเนื่องกัน เป็นระเบียบ และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมระบบอย่างต่อเนื่องกัน และ

การปรับตัว (Adaptation) ซึ่งหมายถึง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเพื่ออยู่ในสภาพสมดุล การปรับตัวประกอบด้วยกระบวนการ 2 อย่าง คือ

1. การซึมซับหรือดูดซึมประสบการณ์ (Assimilation) เมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมก็จะซึมซับหรือดูดซึมประสบการณ์ใหม่ ให้รวมเข้าอยู่ในโครงสร้างทางสติปัญญา (Cognitive Structure)

2. การปรับโครงสร้างทางเขวอนปัญญา (Accommodation) เมื่อเผชิญกับสิ่งแวดล้อม คือ การเปลี่ยนแปลงความคิดเดิมให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ใหม่

แนวคิดที่เชื่อว่าเด็กทุกคนพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และการมีปฏิสัมพันธ์ทำให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญานี้เอง ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาภาษาที่สองให้กับเด็กปฐมวัยได้ เพราะการได้มาซึ่งภาษาที่สองมีลักษณะของการได้มาซึ่งภาษาที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเช่นเดียวกับภาษาแม่ เป็นแนวคิดการเรียนรู้แต่กำเนิดที่เชื่อว่าเด็กเรียนรู้ภาษาแม่ได้เนื่องจากความสามารถที่มีตั้งแต่กำเนิด และเด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับกลไกการเรียนรู้ภาษา ดังนั้น การจัดให้เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมของภาษาเป้าหมาย เด็กจะสามารถสร้างกลไกการเรียนรู้ให้เข้ากับภาษานั้น สามารถเรียนรู้ภาษานั้นและใช้ภาษานั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพในที่สุด

อีกแนวคิดหนึ่งซึ่งเป็นที่นิยมรับในวงกว้างคือ ทฤษฎีวัฒนธรรมทางสังคมของ Vygotsky และวิธีการเรียนการสอนแบบ Scaffold (Scaffolded instruction) หรือการเสริมต่อการเรียนรู้ เป็นการประยุกต์แนวคิดของ Vygotsky มาสู่การเรียนการสอน ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ โดยการให้การช่วยเหลือ สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการสาธิต ปฏิบัติหรือทำให้ดู การใช้คำถามกระตุ้นเตือน การให้ข้อมูลย้อนกลับ โดยมีครูผู้สอนคอยให้การช่วยเหลือ หรือผู้เรียนให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป้าหมายของการช่วยเหลือคือการให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานที่ผู้เรียนไม่สามารถทำให้สำเร็จด้วยตนเอง ให้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยตนเอง โดยการช่วยเหลือจะค่อยๆ เปลี่ยนแปลงและลดลง ในขณะที่ผู้เรียนค่อยๆ เพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยตนเอง (Rosenshine & Guenther, 1992)

การเสริมต่อการเรียนรู้ (scaffolding)

กลวิธีการสอนแบบ Scaffolding หรือการเสริมต่อการเรียนรู้ (Vygotsky, L.S. 1986) เป็นเทคนิคการสอนแบบหนึ่ง ที่มาจากแนวคิดของ Lev Semenovitch Vygotsky เรื่องพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ ซึ่งได้อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีทางสังคม วัฒนธรรมและความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้และพัฒนาการที่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก Vygotsky (1978) เชื่อว่า การชี้แนะ หรือการช่วยเหลือ เป็นการร่วมมือทางสังคม (social collaborative) ที่สนับสนุนให้เกิดพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจ และก่อให้เกิดความงอกงามทางความรู้ โดยจำเป็นต้องมีผู้ที่เชี่ยวชาญกว่าให้ความช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น โดย Vygotsky ได้เปรียบเทียบความช่วยเหลือดังกล่าวเสมือนเป็น “นั่งร้าน” หรือ Scaffold ที่ทำหน้าที่ในการเสริมต่อการเรียนรู้นั่นเอง

การเสริมต่อการเรียนรู้ (scaffolding) หมายถึง บทบาทเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ที่ให้การช่วยเหลือด้วยวิธีการต่างๆ ตามสภาพปัญหาที่เผชิญอยู่ในขณะนั้น เพื่อให้เด็กสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองได้ โดยเป็นการจัดเตรียมสิ่งที่เอื้ออำนวย การให้การช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน ขณะที่เด็กกำลังแก้ปัญหาหรือกำลังอยู่ในระหว่างการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง (เด็กกำลังอยู่ในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ) ทำให้เด็กต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน และปรับการสร้างความรู้ความเข้าใจภายในตน (internalization) ให้กลายเป็นความรู้ความเข้าใจใหม่ภายในตนเอง

ซึ่งจะส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ให้ก้าวไปสู่ขั้นหรือระดับพัฒนาการที่สูงขึ้นไป ทำให้เด็กสามารถกำกับตนเองในการเรียนรู้ และมีความเชื่อมั่นในตนเองในการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น

ในโมทัศน์ของ Vygotsky การเรียนรู้ของผู้เรียนได้รับอิทธิพลอย่างสูงมาจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมซึ่งเกิดขึ้นในบริบทที่มีความหมาย (Bodrova & Leong, 2007) การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมและภาษาที่เป็นเครื่องมือสำคัญที่ในการตอบสนองวัตถุประสงค์ ผู้คนพูดคุยเพื่อที่จะเข้าใจซึ่งกันและกัน ในการปฏิสัมพันธ์แต่ละครั้ง ผู้ใหญ่สามารถให้คำแนะนำซึ่งจำเป็นในการเสริมต่อความรู้ของเด็กในแต่ละขั้นภายในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการของตัวเด็ก (Neumann, Hood & Neumann, 2009)

พื้นที่รอยต่อพัฒนาการจะอยู่ระหว่าง ระดับของทักษะและการแสดงพฤติกรรมโดยได้รับการช่วยเหลือ กับ การทำงานที่เด็กทำอย่างอิสระตามลำพัง พื้นที่รอยต่อของพัฒนาการนี้ไม่คงที่ และจะแปรเปลี่ยนไป สิ่งที่เด็กทำได้ในวันนี้ด้วยความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่จะมีผลต่อความสามารถของเด็กในอนาคต ซึ่งทำให้เด็กกลายมาเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้มากขึ้นและมีความเข้าใจในความซับซ้อนของมโนทัศน์และทักษะต่างๆ มากยิ่งขึ้น และเมื่อเผชิญกับสถานการณ์การเรียนรู้ใหม่จากที่เคยทำงานอย่างอิสระตามลำพัง ก็จะกลับกลายมาเป็นการทำงานที่ต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญกว่า วงจรนี้ก็จะเกิดขึ้นต่อเนื่องซ้ำไปซ้ำมา เพื่อการได้มาซึ่งความรู้ ทักษะ กลวิธี หรือพฤติกรรมการเรียนรู้อื่นๆ ที่มีคุณภาพสูงขึ้นทุกครั้งที่เด็กมีการพัฒนา

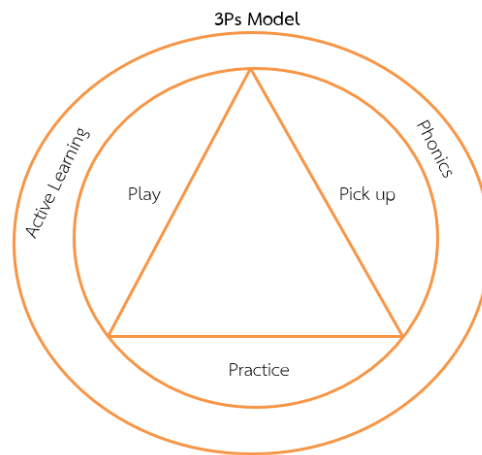
การเล่นเป็นฐาน (Play-based learning)

สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการส่งเสริมภาษาอังกฤษให้กับเด็กปฐมวัย คือ การนำการเล่นเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษา โดยบูรณาการสาระความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ต้องการให้เกิดกับเด็ก กับการเล่นให้เข้าด้วยกัน เพื่อให้เด็กแสดงออกผ่านการเล่น ใช้ดนตรีและการเคลื่อนไหวทำให้เด็กรู้สึกสนุกสนาน อยากเรียนรู้มากขึ้น การเล่นปนเรียนเป็นการเล่นที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาภายใต้การอำนวยความสะดวก สนับสนุน ชี้แนะ ช่วยเหลือของครูในด้านต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้แบบเล่นปนเรียนเกิดประโยชน์ต่อเด็กมากที่สุด ชลิตา สุนันทาภรณ์ (2561) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ผ่านการเล่น เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเป้าไปที่การสอน (teaching) และการเรียนรู้ (learning) ซึ่งความหมายของคำว่า ‘เล่น’ ในที่นี้หมายถึง การเล่นอย่างอิสระ (free play) โดยเด็กๆ เป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง (child-initiated) ตามธรรมชาติของพวกเขา หรือการเล่นที่ได้รับการชี้นำ (guide play) และมีครูเป็นผู้ร่วมเล่น (co-player) ในแต่ละกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งการเล่นทั้งสองรูปแบบของกระบวนการเรียนรู้ Play-based Learning จะสอดคล้องความรู้วิชาการผ่านการสนับสนุนจากครู กล่าวคือ ครูกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กๆ ตั้งคำถามผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยมีเป้าประสงค์เพื่อขยายขอบเขตความคิดของพวกเขาให้กว้างไกลมากขึ้น

การเรียนรู้แบบดั้งเดิมหรือรูปแบบการเรียนการสอนทางตรง (direct-instruction approach) เป็นการเรียนการสอนลักษณะที่ครูเป็นศูนย์กลาง (teacher-centered) ครูมีหน้าที่ให้ความรู้ อบรมและสั่งสอนทักษะทางวิชาการให้กับนักเรียน ซึ่งคนส่วนใหญ่ล้วนมีประสบการณ์ร่วมกับการเรียนการสอนลักษณะดังกล่าวไม่ว่าจะอยู่ในช่วงวัยใดของการเป็นนักเรียน แต่สำหรับการเรียนที่เหมาะสมกับทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 กระบวนการเรียนรู้อย่าง Play-based Learning แสดงให้เห็นชัดเจนว่ามีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน (Robertson, Morrissey & Rouse, 2018)

รวี ศิริปริชยากร (2562) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษและการสร้างเกม Phonics สำหรับเด็กปฐมวัย ให้กับนักศึกษาคู โดยบูรณาการเรียนรู้อย่าง Active Learning ให้นักศึกษาคูสามารถสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย มีทักษะการอ่าน

ออกเสียงตามหลัก Phonics ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียน และสามารถนำความรู้ตามหลัก Phonics ไปประยุกต์ใช้ใน
ชีวิตประจำวันและการสร้างเกม Phonics สำหรับเด็กปฐมวัย ที่เรียกว่า 3Ps Model ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1. รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยบูรณาการ เทคนิค Phonics และการเรียนรู้แบบ
Active learning เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษและการสร้างเกม Phonics สำหรับเด็กปฐมวัย
ของนักศึกษา (3Ps Model)

องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) องค์ประกอบด้านการกระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning และ 2)
องค์ประกอบด้านการเรียนการสอนด้วย เทคนิค Phonics โดยองค์ประกอบด้านการกระบวนการเรียนรู้แบบ Active learning
เน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน คือ Play Pick up และ Practice ตามรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 P: Play เล่นอย่างมีความหมาย เป็นขั้นตอนกระตุ้นความสนใจ สร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนด้วยกิจกรรม
สถานการณ์ และเกม ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยความสนุกสนาน ทำทาย และสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับเนื้อหาที่จะสอน
ต่อไปได้ เช่น เกมDouble เกมHali Gali และเกมบันไดงู เป็นต้น ซึ่งเป็นการตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเพื่อเป็น
การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนหากผู้เรียนยังไม่มีพื้นฐานของเนื้อหาที่จะเรียน หรือมีความรู้พื้นฐานแล้วแต่ยังไม่เพียงพอ
ผู้สอนจะต้องทบทวนหรือสอนเพิ่มเติมให้เพื่อที่จะได้จัดประสบการณ์ใหม่ต่อไปได้ โดยควรส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนมีเจตคติที่
ดีต่อการเรียนประสบความสำเร็จจากการทำกิจกรรม เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ความสำเร็จนั้นอาจจะเป็นเรื่อง
ที่เล็กน้อยแต่สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้เรียน

ขั้นที่ 2 P: Pick up เรียนรู้และจดจำเนื้อหาที่สอน เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมตามเนื้อหา และ
ตัวชี้วัด ที่ผู้สอนได้ออกแบบโดยวางแผนให้ผู้เรียนต้องใช้โดยบูรณาการ เทคนิค Phonics และการเรียนรู้แบบ Active
learning ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและตัวชี้วัด ของแผนการจัดการเรียนการสอนนั้น ๆ แล้วแต่จุดเน้นในแต่ละแผนการจัดการ
เรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการลงมือทำโดยผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้แรงเสริมกับผู้เรียน
ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะต้องนำเสนอสิ่งที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมชั้นและครูผู้สอนหรือบุคคล
อื่นเพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีขึ้น

ขั้นที่ 3 P: Practice พัฒนาและฝึกฝน เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ทำกิจกรรม หรือแบบฝึกที่ต้องใช้ทักษะการอ่านตามหลัก Phonics แล้ว ให้เพื่อน ๆ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นการขยายความรู้ และเป็นการยืนยันความถูกต้องในการสร้างองค์ความรู้ใหม่และเป็นการแลกเปลี่ยนแนวคิดซึ่งกันและกันปัญหาอาจจะมีหลายวิธีแก้ไขหลายคำตอบ ซึ่งเป็นการทำซ้ำ ๆ จนเกิดเป็นความชำนาญและกลายเป็นนิสัยในการดำเนินการในขั้นนี้ต้องใช้ระยะเวลาในการปฏิบัติ ซึ่งอาจจะมากหรือน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละคน

องค์ประกอบด้านการเรียนการสอนด้วย เทคนิค Phonics และการสร้างเกม Phonics สำหรับเด็กปฐมวัยโดยเน้นสาระการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

Step 1: Know the letters เรียนรู้พยัญชนะต้น (Initial Consonants) และการออกเสียงพยัญชนะต้น

Step 2: Sound out short vowels เรียนรู้สระเสียงสั้น (Short Vowels) และการออกเสียงสระเสียงสั้น ประกอบด้วย a, e, i, o, u

Step 3: Add blends and digraphs เรียนรู้เสียงพยัญชนะผสม (Consonant Blends) พยัญชนะผสมประกอบด้วย พยัญชนะ 2-3 ตัว ซึ่งตัวอักษรแต่ละตัวที่ผสมกันจะมีเสียงในตัวของมันเอง

Step 4: Learn long vowels เรียนรู้สระเสียงยาว (Long Vowels)

ประกอบด้วย a, e, i, o, u และสระผสม ai (main), au (auto), aw (awning), ay (may), ea (east), ee (beet), ei (either), ie (tie), oa (coat), oe (toe), ow (how) และ ue (blue)

Step 5: Recognize sight words and magic E

ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยบูรณาการ เทคนิค Phonics และการเรียนรู้แบบ Active learning (3Ps Model) สรุปได้ว่ามีประสิทธิภาพต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ช่วยส่งเสริมทักษะการอ่าน และการสร้างเกม Phonics สำหรับเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนนี้ได้ถูกออกแบบจากการบูรณาการ เทคนิค Phonics และการเรียนรู้แบบ Active learning ซึ่งวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัยที่ต้องการความสนุกสนาน ความท้าทายในการเรียน เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการได้ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเองส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากความผิดพลาดของตนเองแล้วได้รับการแก้ไขความผิดพลาดนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวาสนา เจริญไทย (2557) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้แบบ Active learning เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นความมีส่วนร่วมและบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นความมีส่วนร่วมและบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการเรียนรู้ของตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวและกระตือรือร้นด้านการรู้จักคิด ให้ผู้เรียนมีโอกาสคิดตัดสินใจ และลงมือกระทำเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง การนำเทคนิค Phonics มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนยังพบว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาผ่านกระบวนการเรียนการสอนแบบ Play-Pick up-Practice ซึ่งการบูรณาการเทคนิค Phonics และการเรียนรู้แบบ Active learning ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและอยากเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ Alba (2021) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองด้วยการเรียนรู้แบบโฟนิกส์แบบเชิงรุกและเป็นระบบ โดยมีกลยุทธ์ที่ใช้ในการเพิ่มทักษะการอ่านและการเขียนโดยใช้กิจกรรมโฟนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวร่างกาย ผ่านจังหวะ การทำซ้ำ ในรูปแบบของเกมและสื่อการสอนที่น่าสนใจ ผลการศึกษาพบว่าการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ ส่งผลให้นักเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองมีความเข้าใจในภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น และเห็นได้ชัดว่าการเรียนรู้โฟนิกส์ที่ผ่านกิจกรรมสนุกสนานสามารถส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการนำการเล่นมาส่งเสริมการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษาหรือแม้แต่ในวัยทำงานรวมถึงครูในระดับปฐมวัยนำกระบวนการมาสร้างโอกาสในการเล่นเพื่อเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษได้ ซึ่งสิ่งที่ครูปฐมวัยสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาได้จากการเล่นคือความสนใจและแรงจูงใจ การส่งเสริมสิ่งเหล่านี้ในระดับเบื้องต้นช่วยเอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้กัน

และกันระหว่างและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพราะการเล่นทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สนุกสนานผ่านประสบการณ์ตรง และผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้านอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ครูต้องตระหนักว่าพัฒนาการทางภาษาที่สองเป็นกระบวนการที่ใช้ระยะเวลา ไม่ได้รวดเร็วเหมือนพัฒนาการภาษาแม่ ช่วงแรกของการใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอนอาจมีการใช้ภาษาไทยเข้ามาเพิ่มเติมได้บ้างในช่วง 3-4 เดือนแรก ครูไม่ควรคาดหวังให้เด็กมีพัฒนาการแบบก้าวกระโดดเนื่องจากในช่วง 3-4 เดือนแรกเป็นช่วงที่เด็กกำลังปรับตัวและสร้างความคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นภาษาที่สอง หลังจากเดือนที่ 5-6 ครูอาจจะเริ่มเห็นความเปลี่ยนแปลงในการใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียนของเด็ก ซึ่งหลังจากนี้ครูควรจะใช้ภาษาอังกฤษเพียงภาษาเดียวในชั้นเรียน สร้างกฎในชั้นเรียนว่าภาษาอังกฤษจะเป็นภาษาที่ใช้ในชั้นเรียนระหว่างเด็กกับครูและระหว่างเด็กด้วยกัน และเมื่อมีเด็กไม่เข้าใจครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้เด็กคนอื่นที่เข้าใจได้ใช้อธิบายให้เพื่อนร่วมชั้นได้เข้าใจ โดยจะใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาไทยนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนผู้ไม่เข้าใจ หากมีผู้ไม่เข้าใจเป็นจำนวนมากครูอาจให้ผู้เข้าใจอธิบายเป็นภาษาไทยและประเมินความรู้ของผู้เรียนไปในเวลาเดียวกัน (พรณวลัย เกษมระ, 2559)

■ การนำเทคโนโลยีมาประกอบการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในระดับปฐมวัย

ปัจจุบันมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศจำนวนมากที่ได้รับการออกแบบ และปรับปรุงให้สามารถนำมาใช้พัฒนาทักษะของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน และกลายเป็นช่องทางหลักและมีความสำคัญในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของครูผู้สอน เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมสมัยใหม่เพื่อการศึกษาสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอีกหลายช่องทาง

งานวิจัยมากมายระบุถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กับผู้เรียนในรูปแบบต่าง ๆ หรือการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน (Technology-based learning) เพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะที่จำเป็นในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงและสารสนเทศ โดยเฉพาะการนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ การส่งเสริมให้ผู้สอน มีความสามารถด้านการใช้ การพัฒนา การประยุกต์ และการบูรณาการสื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเด็กจะสามารถใช้งานหรือเรียนรู้เรื่องราวผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศได้ก็ขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าสามารถถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อชนิดนี้ได้มากน้อยเพียงไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษกับเด็กปฐมวัย เนื่องจากครูปฐมวัยเป็นผู้มีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กรวมทั้งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เตรียมความพร้อมและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็ก เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดและเข้าใจในพัฒนาการของเด็ก Chen & Chang (2006) กล่าวถึงครูควรให้ความใส่ใจกับโอกาสแก่เด็กเพื่อสนับสนุนพัฒนาการและการเรียนรู้ ด้วยวิธีบูรณาการเทคโนโลยีมาใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และวางแผนการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันที่ได้รับการออกแบบ และพัฒนาให้สามารถนำมาใช้พัฒนาทักษะทางภาษาให้กับผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำมาใช้ในการเรียนรู้ร่วมกับการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านต่าง ๆ ได้ และได้กลายมาเป็นสื่อกลางและมีบทบาทที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน การนำสื่อเทคโนโลยี มาจัดการเรียนรู้เป็นอีกหนึ่งมิติทางด้านสื่อการศึกษาที่สามารถดึงดูดความสนใจ อยากเรียนรู้สิ่งใหม่กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นนิทานสองภาษา สื่อมัลติมีเดียและแอปพลิเคชันส่งเสริมทักษะภาษาในรูปแบบต่าง ๆ ที่ดึงดูดความสนใจผ่านเกมส์และวิดีโอ Arkorful and Abaidoo (2015) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยนำสื่อเทคโนโลยีมามีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการศึกษาที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถหาวิธีและวิธีการใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงกระบวนการสอนและการเรียนรู้ สามารถช่วยสร้างบรรยากาศในการชั้นเรียนให้เกิดความสนุกสนาน และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนต่อบทเรียนมากขึ้น นอกจากนี้ Alfadi (2020) ยังได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้เกมด้วยเทคโนโลยี virtual reality

(VR) เพื่อพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การใช้เกม VR ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ดีกว่าผู้เรียนกลุ่มที่ใช้วิธีเรียนรู้คำศัพท์ด้วยวิธีรูปแบบเดิม การนำสื่อเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษจึงมีประสิทธิภาพมากกว่าและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคแห่งอนาคตได้เป็นอย่างดี

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมมาประยุกต์และส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กสามารถทำได้หลายรูปแบบ โดยใช้สื่อเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน หรือการนำไปใช้ในการเตรียมการสอน และการนำไปประเมินผลการจัดการสอน เกลวี่ ฟีโต้, พิเชษฐ์ จันทน์ปุม และอภินันท์ วัฒนสุระ (2561) ได้พัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีมิติเสมือนจริง เรื่อง คำศัพท์ภาษาอังกฤษสัตว์โลกนารู้ ให้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 – 3 โรงเรียนบ้านป่าหว้าน จำนวน 30 คน ทดสอบใช้งานพบว่า เด็กมีความเข้าใจในคำศัพท์เพิ่มขึ้นและมีความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนรู้ในระดับพอใจมากที่สุดทุกด้าน นอกจากนี้ จันทิมา เคลือบสำราญ และคณะ (2564) ได้นำสื่อมัลติมีเดีย และบัตรภาพ มาวัดทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการฟังและการพูดหลังการปฏิบัติการสูงกว่าก่อนปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องกิจกรรมการสอน บัตรภาพวัดทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ใช้บัตรภาพทดสอบทักษะการฟังและการพูดก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยใช้สื่อมัลติมีเดียประกอบ จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมยังกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้นอีกด้วย

ดังนั้นครูสามารถเลือกนำสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงพื้นฐานของเด็กทั้งสาระการเรียนรู้และพื้นฐานทางภาษา การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงจะเป็นไปด้วยความสนุกและมีประสิทธิภาพในบรรยากาศการเรียนรู้ที่มุ่งไปที่เนื้อหาไม่ใช้การเรียนที่มุ่งไปที่โครงสร้างทางภาษาหรือไวยากรณ์โดยตรง และมีการใช้ภาษาอังกฤษอยู่เป็นประจำและสม่ำเสมอ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เด็กซึมซับการเรียนรู้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ เด็กก็จะสามารถซึมซับการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันได้โดยธรรมชาติและเกิดการพัฒนาทักษะทางภาษาและทักษะการเรียนรู้ได้อย่างสมดุล

■ บทสรุป

การได้มาและการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองของเด็กปฐมวัยจำเป็นที่ครูปฐมวัยควรทำความเข้าใจในที่มา ปัจจัยและวิธีการที่จะช่วยส่งเสริมให้ใช้ภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติและสมดุลทั้งเนื้อหาสาระและทักษะทางภาษา ซึ่งการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพควรเน้นหลักการสำคัญคือ เรียนรู้ผ่านการเล่น นำกระบวนการเล่นมาบูรณาการ สาระความรู้ ทักษะทางภาษา 4 ทักษะ โดยให้เด็กมีบทบาทหลักในการเรียนรู้ด้วยตนเองและกระตุ้นหรือรื้อฟื้นด้านความรู้เดิมมากกว่า การฟังครูในห้องเรียนและการท่องจำ การสอนภาษาอังกฤษของครูเน้นวิถีธรรมชาติ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก และระหว่างเด็กกับเด็กผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ความร่วมมือของผู้ปกครอง รวมถึงสร้างบรรยากาศการส่งเสริมทางภาษาที่มี พัฒนาการมีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษและมีการใช้ภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอและเป็นธรรมชาติ ทั้งยังสามารถเลือกใช้สื่อ เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพัฒนาการและช่วงวัยมาประกอบการจัดการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นความสนใจและความอยาก เรียนรู้ทางภาษาของเด็กเพิ่มขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะทางภาษาที่สามารถพัฒนาการเรียนภาษาในภาพรวมเหมาะสม กับพัฒนาการตามช่วงวัย มีการลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอน โดยเชื่อมโยงระหว่างความรู้ทางภาษา ทักษะทางภาษาและความสามารถในการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้จริง

■ References

กัญญาณัฐ เตโชติอัสนีย์. (2562). ผลการจัดอันดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ โดยดัชนี EF English Proficiency Index ปี 2019. สืบค้น จาก <https://thestandard.co/ef-english-proficiency-index-2019/>.

- เกวลี ฟ้าใต้ พิเชษฐ์ จันทร์ปุม และอภิวัฒน์ วัฒนะสุระ. (2561). สื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีมีมติเสมือนจริง เรื่อง คำศัพท์ภาษาอังกฤษสัปดาห์โลกนารู้. *วารสารโครงการวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ*. 4 (1). 23 – 28.
- จันทิมา เคลือบสำราญ จุฑาทิพย์ แสนวัฒน์ ก้องเกียรติ ไกรยสวน และอภิวัฒน์ กิ่งแสง. (2564). การพัฒนาทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษ ผ่านสื่อมัลติมีเดีย ระดับปฐมวัย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*. 18 (1), 119 – 124.
- ชลิตา สุนันทารณ. (2561). *เรียนปนเล่น เล่นปนเรียน: กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย*. สืบค้นจาก: <https://thepotential.org/knowledge/play-based-learning/>
- เดือนจิตต์ จิตต์อารี. (2548). *แปลให้เป็นแล้วเก่ง*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2562). *ยกระดับการสอนภาษาอังกฤษ*. สืบค้นจาก <https://www.moe.go.th/%E0%B8%A2%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%94%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AA%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%A9%E0%B8%B2%E0%B8%AD%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%A4/>
- ดิฐ ศรีนราวัฒน์ และชลธิชา บำรุงรักษ์. (2558). *ภาษาและภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรรณวลัย เกษระ. (2559). *การเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบวิทย์ภาษาบูรณาการ: แนวคิดและมุมมองสำหรับครูไทย*. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 27 (1), 28 – 40.
- อมรรัตน์ วัฒนาร. (2563). การเตรียมครูสำหรับการสอนในโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา: กรณีมหาวิทยาลัยพะเยา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 22 (4), 351 – 364.
- อินทรา ศรีประสิทธิ์ (2552). *ทฤษฎีใหม่ในการสอนภาษาอังกฤษ สำหรับคนไทยที่รวมการวางพื้นฐานด้วย Phonemic awareness & Phonics ตามด้วยการสอนอ่านเป็นคำ (whole language) เพื่อแก้ปัญหาการอ่านภาษาอังกฤษบกพร่อง (dyslexia) ของคนไทย*. ในเอกสาร การอบรมครูในสภาพแวดล้อมที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ วันที่ 24 - 26 มีนาคม 2552 (หน้า 1 - 14). กรุงเทพฯ : UNESCO-APEID.
- รวี ศรีปริษากร. (2562). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยบูรณาการ เทคนิค Phonics และการเรียนรู้แบบ Active learning เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษและการสร้างเกม Phonics สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์ฯ นครนายก*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- วาสนา เจริญไทย. (2557). *ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (คณิตศาสตร์ศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- Akkari, A. (1998). Bilingual education: Beyond Linguistic Instrumentalization. *Bilingual Research Journal*, 22, 103-125. 10.1080/15235882.1998.10162718
- Alba, J.M. (2021). *Synthetic phonics strategies to improve reading and writing for English as a second language students*. Retrieved from <http://www.proquest.com>.
- Alfadil, M. (2020). Effectiveness of virtual reality game in foreign language vocabulary acquisition. *Computer and Education*, 153, 1-13. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2020.103893>

- Arkorful, V., & Abaidoo, N. (2015). The role of e-learning, advantages and disadvantages of its adoption in higher education. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 12(1), 29–42.
- Barkley, E. F. (2010). *Student engagement techniques: A handbook for college faculty*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Bodrova, E., & D.J. Leong. 2007. *Tools of the mind: The Vygotskian approach to early childhood education*. 2nd ed. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education/ Merrill
- Brummelman, E., Grapsas, S. & Van Der Kooij, K. (2022). Parental praise and children’s exploration: A virtual reality experiment. *Scientific Reports*, 12(4967). <https://doi.org/10.1038/s41598-022-08226-9>
- Chen, J.-Q., & Chang, C. (2006). Using computers in early childhood classrooms: Teachers’ attitudes, skills and practices. *Journal of Early Childhood Research*, 4(2), 169–188.
- Chomsky, N. (1959). *Review of Verbal Behavior by B.F. Skinner*. *Language*, 35, 26-58.
- Gupta, A. (2019). Principles and Practices of Teaching English Language Learners. *International Education Studies*, 12(7), 49-57
- Kalayci, G. & Oz, H. (2018). Parental involvement in English language education. Understanding parents’ perceptions. *International Online Journal of Education and Teaching*, 5(4), 832-847.
- Klein, W. (1990). *Second Language Acquisition*. London: Cambridge University Press.
- Krashen, S. (1987). *School libraries, public libraries, and the NAEP reading scores*. *School Library Media Quarterly*.
- Krashen, S., Dulay, H., & Burt, M. (1982). *Language two*. Nova lorque: Oxford University Press.
- Krashen, S. D., & Terrell, T. D. (1983). *The Natural Approach: Language Acquisition in the Classroom*. Hemel Hempstead: Prentice Hall International English Language Teaching.
- Ilyosov, N. A. (2020). *The Importance of English Language*. *International Journal on Orange Technologies*, 2(1), 22-24. Retrieved from <https://journals.researchparks.org/index.php/IJOT/article/view/478>
- Neumann M., Hood M. & Neumann D. L. (2009). The scaffolding of emergent literacy skills in the home environment: A case study. *Early Childhood Education Journal*, 36 (4), 313-319.
- Ourairat, A. (2011). *Bilingual curriculum development and implementation in Thailand: A case study of Rungsit Bilingual School (Doctoral dissertation)*. Bangkok: Rungsit University.
- ParentCo. (2021). *The best age for kids to learn a second language*. Retrieve from <https://www.parent.com/blogs/conversations/the-best-age-for-kids-to-learn-a-second-language>
- Piaget, J. (1972). *Intellectual evolution for adolescence to adulthood*. *Human Development*. 19, 1-12.
- Richards, J. C. (2006). *Communicative Language Teaching Today*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Robertson, N., Morrissey, A.-M. & Rouse, E. (2018). *Play-based learning can set your child up for success at school and beyond*. Retrieve from <https://theconversation.com/play-based-learning-can-set-your-child-up-for-success-at-school-and-beyond-91393>

- Robertson, K. & Ford, K. (2009). *Language acquisition: An overview*. Retrieve from <https://www.colorincolorado.org/article/language-acquisition-overview>
- Rosenshine, B. & Guenther, J. (1992). *Using scaffolds for teaching higher level cognitive strategies: In teaching for thinking*. Virginia: National Association of Secondary School.
- Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in society: the developmental of higher psychological process*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Zhou, Yahan. (2020). The influence of family on children's second language learning. *Major Papers*. 112. <https://scholar.uwindsor.ca/major-papers/112>